

Groene Belg 792: Ode aan MO / Gie Goris: Mensen kiezen zelf alternatief / Het grote uitsterven in cijfers / Naar de natuur. Journaal / Big City

Mediadoc [fa634702@skynet.be]

Verzonden: woensdag 24 oktober 2012 21:02

To: Mediadoc [mediadoc.diva@skynet.be]

De Groene Belg 792

Onafhankelijk Belgisch e-dagblad - 24/10/2012 - 12 pagina's

Ode aan MO / Gie Goris: Mensen kiezen zelf alternatief / Het grote uitsterven: Wij en andere mensapen / Koos Van Zomeren: Naar de natuur. Journaal / 'Big City'

EDITO

Ode aan Mo

Het maandblad MO - Mondiaal Magazine - bestaat 120 maanden. 10 jaar. Op zaterdag 1 december wordt dat feestelijk gevierd in het Kaaitheater in Brussel.

Toen MO begon werd ik uitgenodigd om er aan mee te werken, aan een mediarubriek en een enkel interview. Als ik me goed herinner, duurde dat een paar jaar en dan was het plots gedaan. Freelancers zijn makkelijk te dumpen.

Ik ben MO wel graag blijven lezen. Zowel het gedrukte maandblad - elke keer van voor tot vanachter - alsook de boeiende website. En ik wil zeker niet dat het verdwijnt. Begot neen. Mijn hartelijke gelukwensen dus aan Gie Goris, John Vandaele, Alma De Walsche, Jan Buelinckx en al de anderen van MO.

Bedankt bij deze ook voor al de informatie die ik uit MO voor De Groene Belg kon putten.

Proficiat ook voor hoe MO de webstek van De Wereld Morgen vult. Denk de stukken van MO en IPS weg op De Wereld Morgen, en wat blijft er nog van over ?

Toch hoop ik dat de MO'ers op 1 december daar in Brussel niet te fel uit hun bol gaan.

Eén, omdat de problemen in die wijde wereld waar MO wil over berichten, met de dag groter worden. Kijk naar de klimaatchaos, het aantal vluchtelingen door natuurrampen en oorlogsgeweld, de uitroeiing van dier- en plantesoorten (daling van de biodiversiteit heet dat nu), de blijvende vernieling van de regenwouden, het leegvissen van de oceanen ... Je zou van minder MOedeloos worden.

Nu documenteert MO dat wel allemaal maar het **zoekt ook vaak naar sprankeltjes hoop**, naar mensen die er in moeilijke omstandigheden toch iets goed van maken. Hartverwarmend was bv. het artikel over de "geslaagde" allochtonen in België. Het was eens wat anders dan altijd maar klagen over hoe verschrikkelijk racistisch wij Belgen wel zijn. Zou dit land zo'n aantrekkingskracht op buitenlanders blijven uitoefenen als het nieuwkomers niet ook veel kansen zou bieden ?

Maar met sprankeltjes hoop en hoopwekkende initiatieven links en rechts, komen we er nog niet.

Daar raken we aan **dé leemte van MO: wat is het grotere alternatieve plaatje ?** Van studenten hoor ik vaak dat ze MO duidelijk als links zien. Maar welk soort links ? Hoe doordacht ecologisch links is MO wel ?

Ik stel de vraag omdat MO zich **niet echt lijkt te willen engageren in de strijd tegen dé motor van alle planeetafbraak: de menselijke overbevolking**. Halen we er even een culturele autoriteit van wereldfaam bij: de beroemde, beruchte Spaanse cineast Luis Bunuel. In zijn memoires "**Mijn laatste snik**" schrijft hij:

"De trompetten van de apocalyps schallen sinds enkele jaren aan onze poorten en wij stoppen onze oren dicht. De nieuwe apocalyps komt, net als de oude, aangelopperen **met vier ruiters: de overbevolking (de eerste van allemaal, de leidsman**, degene die met het zwarte vaandel zwaait), de wetenschap, de technologie en de informatie. Alle andere ellende die ons treft, is daar alleen maar het gevolg van." (...)

"Ik ben zo sterk onder de indruk van de bevolkingsexplosie" schrijft Bunuel die veel reisde en een groot deel van zijn leven in Mexico woonde en filmde, "dat ik vaak gezegd heb - tot zelfs in dit boek - **dat ik nogal eens droom van een wereldwijde catastrofe die twee miljard bewoners zou opruimen**, ook al zou ik daarbij moeten horen. Ik voeg daar nog aan toe dat die catastrofe in mijn ogen alleen maar zin en waarde zou hebben als ze het gevolg zou zijn van een natuurkracht, een aardbeving, een ongehoorde plaag, een verwoestend en onoverwinnelijk virus. Voor natuurkrachten heb ik respect en bewondering. Maar ik kan **niet tegen de ellendige rampenfabrikanten, die iedere dag verder werken aan ons massagraf** en ons vertellen, huichelachtige misdadigers als ze zijn: 'We kunnen onmogelijk anders'"

Aldus Luis Bunuel. Ik verwacht niet dat Gie, John, Alma of Jan de pretentie zullen hebben om de geniale cineast en beeldenstormer tegen te spreken. Alhoewel hen dat uiteraard vrij staat. Maar met welke argumenten zouden ze dat dan wel kunnen ?

Een stem voor de echt stemlozen

De vraag naar het alternatieve plaatje van MO stelt zich ook omdat **MO zo antropocentrisch blijft**: het draait allemaal rond de mens. Zouden we anno 2012 niet minstens evenveel moeten schrijven over al het andere leven op aarde waarvan we ons ondertussen toch bewust zouden mogen zijn ? Bv. omdat we er niet zonder kunnen. De mens is maar één zoogdiersoort. Er loopt hier nog wel ander interessant dierlijk volk rond. Maar ja, die andere dieren, die kopen en lezen geen MO. Die hebben ook geen stemrecht. Moeten ze daarom zonder stem blijven wanneer er ook over hen beslist wordt ?

Het alternatief voor een Alternatief ? Goedbedoeld aanmodderen ?

De vraag naar het alternatieve plaatje van MO stelt zich eveneens omdat **MO wel doof lijkt voor nieuwe radicaal ecologische denkstromingen** zoals Deep Ecology of het Groene Anarchisme à la John Zerzan en Chellis Glendinning.

Diverse medewerkers van MO krijgen het ezine De Groene Belg én kunnen dus op de hoogte zijn van de stukken over dat groene anarchisme die al sinds een paar jaar in De Groene Belg en recent ook in het eerste nummer van The Green European verschenen zijn. Maar een reactie daarop ?

Bon, als dat groene anarchisme voor MO niet boeiend genoeg is, waar ligt voor MO dan wel het Alternatief ?

Of heeft MO het denken over een Alternatief opgegeven en MOddert het maar wat aan zoals zoveel andere goedbedoelde wereldverbeterende initiatieven ?

Aan de redactie van MO, om zich deze vragen te stellen én als het even kan, een antwoord er op te bedenken.

Ondertussen een dikke proficiat voor het 10 jaar volhouden en een gelukkige verjaardag gewenst als aanzet tot een boeiend nieuw MO-decennium.

Jan-Pieter Everaerts

Een kortere ontwerpversie van bovenstaand edito werd op dinsdagavond naar de hierboven vier vermelde MO-medewerkers gezonden. Hoofdredacteur Gie Goris zond daarop volgend antwoord toe, waarvan ik eerst dacht het later als lezersreactie op te nemen. Maar wellicht kan het antwoord beter meteen samen met het kritisch edito ter lezing aangeboden worden. Ik heb Gie niet meer kunnen vragen of hij met die opname, het eens is. Gezien stijl en inhoud van zijn antwoord, zou een 'njet' wel verbazen. Om Gie ook het laatste woord te laten, ga ik hem niet nog eens van repliek dienen. Aan u, lezer, om ons beider standpunten te wikken en te wegen. (jpe) (De aangebrachte vetjes en de opname van een foto van Gie, zijn "van mij".)

Gie Goris: "Wij kiezen het alternatief niet.

Dat doen mensen en bewegingen zelf wel"

Beste Jan-Pieter

Fijn dat je de tijd en de ruimte neemt om even stil te staan bij de tiende verjaardag van MO*, die er in december aankomt. Dat je dat doet op een kritische manier vinden we overigens een compliment: ernstige berichtgeving en debat zijn niet gediend met lofgedichten of wieroeksessies, maar met botsende meningen en inzichten -als die ten minste altijd vertrekken van een authentieke zoektocht naar waarheid en menselijkheid.

We zijn dan ook niet geneigd om in detail in te gaan op jouw punten van kritiek. Of die terecht zijn en op welke manier we daar aan kunnen of moeten werken, dat zijn zaken die we graag aan het oordeel van jouw en onze lezers overlaten.

Meer algemeen wil ik wel onderlijnen dat **wij altijd werken in het volle besef van de beperkingen** die de beschikbare middelen ons opleggen. Dat er dus visies ontbreken of onvoldoende belicht worden, dat er thema's sterker gevolgd worden en andere minder, dat zal zeker kloppen en dat lijkt me onvermijdelijk. Het is een probleem dat je zelf ook wel zal ervaren bij het samenstellen van DGB, en ook al hebben wij meer middelen en mensen, dat probleem verdwijnt niet.

Je vraagt je af welk fundamenteel alternatief MO* te bieden heeft voor de vele, urgente crisissen die de wereld, de bewoners en de planeet vandaag treffen (en die de komende jaren niet zomaar zullen oplossen in een verhoopte relance). Wat dat betreft is de positie van MO* en MO.be duidelijk: **wij kiezen het alternatief niet, dat doen mensen en bewegingen zelf wel**. Wij beschouwen het als onze taak om de informatie te zoeken en op een toegankelijke manier te bezorgen aan een zo ruim mogelijk publiek in (Nederlandstalig) België, om lezers op die manier beter in staat te stellen hun eigen keuzes voor alternatieven en strategieën te bepalen. Dat is geen keuze voor "neutraliteit", wel om de beperkingen en de eigen opdracht van een nieuwsmedium zo goed mogelijk te respecteren en te combineren met een betrokken deelname aan het maatschappelijk debat. Die betrokkenheid drukken we uit in onderwerpkeuze, in het gekozen perspectief, in de vragen die we stellen. Niet in een politiek programma.

Je hoeft je volgens mij ook geen zorgen te maken over eventuele zelfingenomenheid in de redactie naar aanleiding van het feest dat we organiseren voor onze eigen tiende verjaardag. Persoonlijk vind ik dat **we veel meer werk zouden moeten maken van verbindende feesten**, en dan is zo'n verjaardag een uitstekende gelegenheid, net om dat relativiteit van ons eigen werk te kunnen beseffen én vieren met mensen die op andere plaatsen, met andere middelen en vanuit andere keuzes toch aan dezelfde betere, duurzame en rechtvaardige wereld bouwen.

Feesten is ook een manier om ons te wapenen tegen het deprimerende effect dat de kennis van de feiten en het uitdiepen van het inzicht in de oorzaken van geweld en destructie wel eens heeft. Met MO*100 zullen we trouwens een heel -extra dik- nummer focussen op verhalen die aantonen dat mensen in Noord en Zuid (en alle tussenliggende windstreken) zich niet laten nekken door uitsluiting, armoede of milieubedreigingen. We hopen dat we daarmee een volgende decennium MO* in de juiste toonaard kunnen inzetten: door **te focussen op de kracht van mensen**, niet op

het geluk van een redactie die naar hen mag luisteren en daarover kritisch mag blijven berichten.

Collegiale groet, gie

MO* magazine; Wereldmediahuis vzw

Ter inspiratie van de MO'ers, hierna nog wat nieuw schrijnend natuurnieuws, afgerond wel met een paar mooie natuurobservaties van de Nederlander Koos Van Zomeren van wie ook het nu volgende bekende, beklievende gedicht is:

PS Op vrijdag volgt commentaar op de sluiting van Ford Genk.

De laatste otter van Eernewoude

*Hoe zou het zijn
Om de laatste otter van Eernewoude te zijn?
Als een nachtmerrie waarschijnlijk
Leven in een wereld na de bom
Eenzaam, zonder twijfel
Op een of andere manier moet ze weten*

*Dat haar bestaan zinloos voorbijgaat
Ergens in dat prachtige lijf
Moet het verlangen sluimeren naar een soortgenoot
Een ontmoeting
Een opening naar de toekomst
Uitsterven is wel een erg hevige manier van sterven*

- Koos van Zomeren -

MILIEU

Het grote uitsterven

Bij ons en wereldwijd: cijfers en evoluties

Terwijl vorige zaterdagochtend enkele tientallen actievoerders de poort van het gesloten asielcentrum De Refuge in Brugge blokkeerden om te **"ijveren voor vrijheid van migratie, wat voor ons het enige mogelijke migratiebeleid is"**, meldde De Morgen.be: **"133 diersoorten verdwenen uit Vlaanderen de laatste 100 jaar"**. Met dat Vlaanderen bedoelt de commerciële krant natuurlijk, de Vlaamse provincies + Brabant, Antwerpen en het groenste deel van betongrijs Noord-België, Limburg.

133 diersoorten verdwenen bij ons, de laatste 100 jaar. Het staat te lezen in de Natuurindicatoren 2012 van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). En **nog eens 429 soorten staan op de rode lijst: zij staan op het punt te verdwijnen** uit onze regio. Het **totale aantal inheemse soorten** staat op **1.934**.

Het aantal uitheemse soorten is dan weer gestegen tot 250. Leve de migratie. Ware het niet dat die uitheemse soorten vaak de inheemse overwoekeren omdat ze hier geen natuurlijke vijanden hebben en door hun toedoen het evenwicht in heelder biotopen compleet verstoord raakt. Minstens 88 van de 250 nieuwkomers staan op een Europese signaallijst van problematische soorten. (1)

Waar De Morgen niet over repte is dat ondertussen **ook de overlast toeneemt vanwege zogenaamde cultuurvolgers**: diersoorten die goed gedijen in de monoculturen van de menselijke landbouw en op al het afval dat we produceren. Soorten zoals meeuwen, kauwen, ratten Soort zoekt soort, nietwaar.

En wat is nu de link met de vrije migratie van mensen ? Wel, zijn die 133 diersoorten die bij ons verdwenen zijn, het vanzelf afgebold of zijn ze het slachtoffer van ons, van de mens in al zijn overtallen ? **Wat blijft er nog over aan natuurlijke biotopen in een steeds volgebouwer "Vlaanderen"/België ? Nog meer inwijking van buitenlanders doet het hier verworden tot een schizofreen makende betonwoestijn.** We slikken nu al - van in de jeugd - massaal veel farmamaffia-troep, maar met de bevolkingsexplosie wordt het straks pas echt onleefbaar. Dan kunnen de actievoerders uit Brugge gaan protesteren aan de poorten van de gekkenhuizen. Gaan pleiten voor vrijheid van gekheid. Ik weet het, ik overdrijf, maar anderzijds, het is toch waar verdorie.

Moet dan alles door ons mensen in beslag en in consumptie genomen worden, tot

heel de Aarde kaalgevreten en de oceanen leeggevist zullen zijn ? Willen we echt verder doen alsof wij de laatste mensengeneraties zijn die ooit op Aarde leven moeten/mogen ?

Wereldwijd zijn de cijfers nog indrukwekkender. "Voortbestaan ruim 20.000 dieren en planten bedreigd" titelde ook alweer De Morgen onlangs. (2) "Het aantal dier- en plantensoorten dat met uitsterven wordt bedreigd, staat wereldwijd op 20.219. Dat blijkt uit de Rode Lijst van natuurorganisatie International Union for Conservation of Nature (IUCN). Van de in totaal **65.518 soorten** die IUCN heeft onderzocht, zijn er **795 uitgestorven** en komen er 63 niet meer voor in het wild."

***"Onze naaste familie is met uitsterven bedreigd
25 soorten primaten in gevaar"***

Deze titels komen dan weer uit De Standaard. Die meldde op 16 oktober dat er "sinds 2000 elk jaar een nieuwe soort primate ontdekt is". De wereld telt in totaal 633 bekende primatensoorten, waarvan ongeveer de helft in zekere mate bedreigd is. We zijn onze apenfamilie dus nog volop aan het leren kennen voor zover de kans zich nog aanbiedt. Want **25 soorten van de al gekende soorten halfapen en apen, waaronder gorilla's, staan op uitsterven.** "Er is wereldwijde actie nodig om ze te beschermen voor de toenemende ontbossing en tegen illegale handel." Bron van deze conclusies was andermaal de Internationale Unie voor Natuurbescherming (IUCN).

Behalve 6 bedreigde soorten uit Madagaskar staan er op de rode lijst van 25 ook 5 soorten uit continentaal Afrika, 9 uit Azië en 5 uit Zuid-Amerika. Het rapport bevatte niet alleen slecht nieuws: enkele soorten die twee jaar geleden nog als bedreigd stonden opgegeven, doen het nu beter.

De vermoorde Dian Fossey met een jonge gorilla

Dat goede nieuws is te danken aan de beschermingsinspanningen van de voorbije jaren. "Primates worden meer en meer een belangrijke ecotoeristische attractie; het bekijken van primaten krijgt meer en meer belangstelling. Primaten spelen net als alle andere soorten ook hun rol in de ecosystemen waarin ze leven. Ze doen vaak dienst als verspreiders van zaden, en ze helpen de diversiteit van wouden te bewaren. Steeds meer wordt ook erkend dat wouden **grote 'ecosysteem-diensten'** bewijzen aan mensen, door voor drinkwater, voedsel en medicijnen te zorgen."

Niet alleen soorten, maar heelder ecosystemen verdwijnen

Laat het nu net de aantasting door de mens van die ecosystemen, van hun leefgebieden, zijn, die veel apen de das dreigt om te doen. "Leefgebieden van grote apen krimpen dramatisch" titelde De Morgen op 28/09/12.

Hier luidde het dat **"over het hele Afrikaanse continent de leefgebieden van grote apen zoals gorilla's en bonobo's steeds kleiner** worden. Dat blijkt uit een studie in Diversity en Distributions. Oostelijke gorilla's hebben het meest te lijden onder de afname. Zij verliezen meer dan de helft van hun leefgebied (59 procent). Daarna volgt de bonobo, die 29 procent van zijn natuurlijke habitat verliest. Andere aapsoorten, zoals chimpansees, verliezen 17 procent."

"Het is echt dramatisch. Veel van de soorten die we nu kennen zullen er in de toekomst niet meer zijn", stelde Hjalmar Kühl van het Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology in Leipzig tegen de BBC. **"Voor bijna alle apensoorten krimpt de natuurlijke habitat."**

De druk op de leefgebieden verschilt per regio. In West-Afrika verdwijnen hele delen van oerwouden doordat de lokale bevolking oprukt. Zij kappen de bomen en jagen op de apen. In Centraal-Afrika zijn er nog wel enorme bossen, maar daar verdwijnen de apen door de jacht. Kühl is erg bezorgd over de situatie. **"In een wereld waar de bevolking steeds toeneemt, waar steeds meer vraag is naar meer ruimte, meer hout en voedsel, zal de aap blijven verdwijnen."**

Door toedoen van die ene aap die al de andere apen hun plek onder de zon, niet gunt ... (jpe)

- 1) <http://www.demorgen.be/dm/nl/5381/Dieren/article/detail/1520424/2012/10/19/133-diersoorten-verdwenen-uit-Vlaanderen-de-laatste-100-jaar.dhtml>
- 2) <http://www.demorgen.be/dm/nl/5381/Dieren/article/detail/1518980/2012/10/17/Voortbestaan-ruim-20-000-dieren-en-planten-bedreigd.dhtml>
- 3) http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=DMF20121015_00336371
- 4) <http://www.demorgen.be/dm/nl/5381/Dieren/article/detail/1508226/2012/09/28/Leefgebieden-van-grote-apen-krimpen-dramatisch.dhtml>

PUUR NATUUR

De natuur anno 2012: dat is niet alleen kommer en kwel wegens alles wat de mens aan het ontbossen, het verwoestijnen, het vergiftigen enzoverder is. Dat is ook intens gelukkig kunnen zijn in aanwezigheid van 'de wilde dieren' en de natuurlijke begroeiing van gras, struiken en bomen met alles er op en er aan.

Omdat de Nederlander Koos van Zomeren - een man die ooit begon als maoïst - echt talent heeft om zijn omgang met de natuur onder woorden te brengen - zie het bovenstaand gedicht - hier tot slot een paar mooie natuurbeschrijvingen uit een op het Web gevonden stukje van hem dat titelde:

Naar de natuur. Journaal

door Koos van Zomeren

9 september 2011 verschijnt Koos van Zomeren nieuwste bundeling natuurbeschouwingen: *Naar de natuur. Journaal*. Ziehier een fragment er uit.

Ruim dertig jaar geleden begon Koos van Zomeren over de natuur te schrijven. Het begin van een engagement dat boeken heeft opgeleverd als *Een vederlichte wanhoop*, *Ruim duizend dagen werk*, *De levende have* of *Het bomenboek*. Zijn eerste natuurverhaal ging over huismussen. Die zijn intussen bijna zeldzaam geworden, maar met de ooievaar en de grauwe klauwier gaat het verrassend goed. Voor weidevogels is de situatie dramatisch, voor riviervissen daarentegen is ze florissant. Vlinders zitten nog steeds in de hoek waar de klappen vallen, maar das en zeehond, die toch op uitsterven stonden, zijn gered. Al met al lijkt de natuur in Nederland er beduidend beter voor te staan dan dertig jaar geleden. En toch – onverklaarbaar, maar onmiskenbaar – is er een gevoel van verlies. Over die ambivalentie gaat dit boek.

De kans dat je in het veld een levende otter tegenkomt, is niet veel groter dan nul. Tjibbe vertelde in 1987 dat hij in heel zijn leven *negen* keer een otter had gezien (in Nederland dan) – de laatste in 1970. Dus nu vroeg ik hoeveel waarnemingen er in de afgelopen 23 jaar waren bijgekomen. Eentje! Eind 2008, daar in de Weerribben, op het ijs. Er was een radioreporter bij en Tjibbe kon er nog steeds niet over uit dat die vroeg: is dat bijzonder? Over die rietvelden heb ik het geloof ik al gehad. Maar ik kan er met mijn verstand nog steeds niet bij. Dat in zó'n gebied de rietcultuur belangrijker wordt geacht dan de bestaanskansen voor otter en roerdomp.

Gisteren belde ik Addy om te vragen hoe je *spaints* spelt, een woord dat ik uiteindelijk toch niet zou gebruiken. Hij bleek met Tjibbe ergens in Engeland in de auto te zitten, op weg naar Ierland. Die twee worden

in heel Europa, tot aan de Oeral toe, gevraagd als het over (het vangen van) otters gaat.

23 juni Vanmorgen, het was nota bene bladstil, kon je in park Klarenbeek iets horen kraken en breken en neerstorten. Toen we gingen kijken: een middelgrote beuk, finaal van zijn stam geknapt. Het was natuurlijk een drama, maar het rook er heerlijk naar vers zaagsel.

24 juni Morgen staat het otterstukje in de NRC – otters zitten daarin min of meer opgesloten in de Weerribben. **En uitgerekend nu is er een otter gezien ergens in Noord-Holland.** De media, daartoe ongetwijfeld aangespoord door belanghebbenden, hangen de vlag uit. Hoera voor de otter, hoera voor Noord-Holland. Maar ten eerste, een otter die *gezien* wordt, is dat wel een otter? En ten tweede, als het een otter was, denken ze dan echt dat dat dier voor zijn lol in Noord-Holland zit? Waarschijnlijk aan het zwerven geslagen, ver van huis geraakt, nog verder van huis geraakt, inmiddels totaal vereenzaamd, al in geen weken een geurspoor aangetroffen dat op een soortgenoot wijst, in feite net zo beklagenswaardig als de laatste otter van Eernewoude indertijd.

Er zijn journalisten voor wie 'otter' alleen maar een manier is om te scoren. Er zijn natuurbobo's voor wie 'otter' ook een manier is om te scoren. Die partijen treffen elkaar en jawel, het is hosanna. (Toegegeven, voor die otter, als het een otter was, maakt het niet uit. Met mijn medelijden is hij ook niet geholpen.)

25 juni Wat de natuur betreft, de balans is moeilijk op te maken, maar met veel soorten die indertijd als cruciaal werden beschouwd, gaat het beter dan voorheen, veel beter zelfs. Toch loop je met een knagend gevoel van verlies rond. Hoe is dat te verklaren?

Mijn eerste impuls is om te zeggen dat je nergens meer kunt lopen zonder mensen tegen te komen, mensen die doorgaans met iets hards bezig zijn: hardfietsen, hardlopen, hardwandelen. Tel daarbij op de Pieterpadpelgrims, de edelhertenfotografen, de nachtzwaluwxexcursiedeelnemers en de zondagmiddaggezinnethjes en je krijgt **een bijna hallucinerend beeld van een natuur die platgewalst wordt door haar eigen liefhebbers.** Ik denk dat Rob Bijlsma genoeg heeft gezegd over de verstoringen die van deze toeloop uit gaan. Maar mijn persoonlijke reactie is ergernis, en ik beseef heel goed dat persoonlijke ergernis geen maatstaf is voor de kwaliteit van de natuur. Bovendien, waar ik mensen tegenkom, komen zij mij tegen, doorgaans in gezelschap van een hond.

Nee, dit is een punt, niet hét punt. Hét punt is de titel van een gedicht van Esther Jansma: **'Over het vanzelf dat natuur heet'** [uit *Alles is nieuw* opgenomen in [Altijd vandaag](#), p. 374 - Athenaeum].

Zelden, nooit, heb ik het begrip natuur kernachtiger gedefinieerd gezien.

Het vanzelf. Zo was het. Zo is het minder en minder. De natuur bestond ondanks onze inspanningen (om haar te onderwerpen), en nu bestaat zij dankzij onze inspanningen (om haar te behouden). Ik heb al ergens opgemerkt dat de natuur, die een prestatie van God was, verandert in een prestatie van subsidie-ontvangende organisaties als Natuurmonumenten. Natuurgebieden worden beheerd met het oog op productiecijfers, ongeveer zoals dat het geval was met industriële ondernemingen in een planeconomie. En het zal straks nog moeilijk worden een beest te vinden dat níét is gezenderd, dat níét wordt gemonitord. (1)

In 'het vanzelf dat natuur heet' gaat steeds minder vanzelf – en in deze zin wordt het ook steeds minder natuur.

Met natuurbeheer of kwesties van dien aard heeft dat gedicht van Jansma overigens niets te maken. Het is die *titel* die me telkens blijft, en ook telkens weer overrompelt.

* * * * *

27 juni Voor de radio: 'Het mooiste van juni'.

Het mooiste van juni... eens kijken, wacht, ik pak even mijn agenda erbij.

Volop keus. Maar **het indrukwekkendst was wel de lijster die begon te zingen bij opkomend onweer.**

Gewoon thuis, gewoon met de avondkrant op het balkon. De hemel gaat dan grotendeels schuil achter de bosrand, maar het was overduidelijk dat er wat op komst was. De hele atmosfeer raakte langzaamaan verduisterd en in de verte, **ergens in het westen, rommelde het al. Daarbij werd het stiller en stiller, steeds stiller.**

En toen, in deze stilte, in deze ontijdige schemering, als het ware in concurrentie met dat verre gerommel, of misschien om de dreiging die daarvan uitging te bezweren – **toen begon die zanglijster.**

Hij veroverde de Bühne met de uitdrukingskracht van een Callas. Misschien zou je in dit verband eerder een tenor moeten noemen, maar ik heb nu eenmaal meer met sopranen.

Een Callas - die zuiverheid, die vastheid, die geladenheid. En die eigenlijk ongelooflijke emotionele reikwijdte ook. Momenten van opperste vreugde werden afgewisseld met momenten van smartelijk verlangen of diepe wanhoop of een religieus getinte berusting. En in elk register even overtuigend.

Ik luisterde. Ik hield mijn adem in. En ik had sterk de indruk dat ik niet de enige was die luisterde en zijn adem inhield. **Heel de natuur leek in de ban van deze ene lijster**, heel de natuur leek zich af te vragen wat hier verkondigd werd, heel de natuur leek in gespannen afwachting van de afloop.

Het werd nog wat donkerder, het gerommel van de donder zwol nog wat aan, de eerste windvlaag ging als een huivering door het gebladerte van de beuken. En die lijster maar zingen. **Zo is het leven. Het is alles, het is niets.**

2011 Koos van Zomeren

(1) NVDR Een op woensdag door De Wereld Morgen overgenomen bericht van IPS titelt: "**Brazilië bestudeert klonen van bedreigde diersoorten**"

"Brazilië" heet het, "heeft concrete plannen om met uitsterven bedreigde diersoorten te klonen. Na het aanleggen van een genenbank, bekijken onderzoekers nu met welke techniek en welk dier ze aan de slag zullen gaan. Het landbouwkundig onderzoekscentrum van de Braziliaanse regering (Embrapa) heeft in een eerste fase een genenbank opgericht van 420 stalen met kiemplasma van bedreigde soorten. (...) In een tweede fase zullen kloontechnieken bestudeerd worden. Daarvoor heeft Embrapa zijn samenwerking met de dierentuin in Brasilia hernieuwd. De dierentuin zal eieren van dieren in gevangenschap verzamelen en bestuderen. "Het is nog niet bekend wanneer we voor het eerst zullen klonen. Het zou kunnen gaan om de manenwolf (Chrysocyon brachyurus), een bedreigde diersoort. Een van de technieken die we overwegen is gelijkaardig aan de creatie van Dolly, het schaap dat werd gekloond uit de cel van een volwassen ooi", verklaart Embrapa-onderzoeker Carlos Frederico Martins."

Zowel IPS als DWM melden dit zomaar, zonder enige kritische bedenking. Iets in de aard bijvoorbeeld van: houdt de mens dan nooit op met met de natuur te knoeien? We weten ondertussen toch dat de kloontechniek ook niet alleszalmakend is, om het voorzichtig uit te drukken. En wat voor zin heeft het om dieren te "redden" als we ondertussen - ook in Brazilië - hun natuurlijke leefomgeving vernielen?

DEMOGRAFIE

Steden groeien in China en Afrika

Krimpen in Rusland en Oost-Europa

Express.be meldt op woensdag 24 oktober dat "van de 600 grote steden die geanalyseerd werden door de VN er 28 zullen krimpen tegen 2025. Steden in Rusland, Oekraïne en Italië verliezen het snelst inwoners, terwijl de lijst van de snelst groeiende steden gedomineerd wordt door China.

Honderd jaar geleden trokken Europa en de V.S. veruit de meeste immigranten aan. Nu zijn sommige Europese steden duidelijk in verval. De toekomst behoort toe aan een nieuwe klasse van **supersteden** in de ontwikkelingswereld die nu de snelst groeiende steden van de wereld zijn geworden.

21 van de 31 snelst groeiende steden ter wereld liggen in China. De drie topposities zijn voorbehouden voor Puning, Foshang en Jinjiang, die tussen 1990 en 2025 elk **meer dan 1.000% zullen groeien**. De rest van de steden op de lijst liggen in Afrika (waaronder steden in Nigeria, Angola, Ivoorkust en Burkina Faso) en het Midden-Oosten (Sana'a in Yemen op #19 en Kabul in Afghanistan op #27) .

De snelst krimpende steden liggen in Rusland en Oost-Europa (vooral in Oekraïne, Hongarije, Roemenië en de Tsjechische Republiek). Enigszins verrassend is de val van Italië (Rome op #27, Milaan op #25 en Turijn op #17).

De snelst krimpende stad is Dnipropetrovsk in Oekraïne. Daar zullen in 2025 nog 967.000 mensen wonen, vergeleken met 1.162.000 in 1990. Op twee staat de Hongaarse hoofdstad Boedapest. Daar woonden in 1990 nog 2.005.000 mensen, een aantal dat tot 1.711.000 zal slinken tegen 2025."

Aldus een stukje op <http://www.express.be/business/nl/economy/steden-groeien-in-china-en-afrika-krimpen-in-rusland-en-oost-europa/179667.htm>

Wat er niet bijverteld wordt is dat **Oost-Europa "leegloopt" richting West-Europa** én dat **de enorme groei van de steden in China en Afrika nu al voor immense milieu- en andere problemen zorgt**. Zie bv. hoe het enorme waterverbruik in grootstad Peking de boeren van de omliggende provincies zonder water zet.

De Groene Belg-Abonnement

Voor ieder met beperkt budget: 10 tot 25 Euro / jaar

Gewoon abonnement: 50 Euro / jaar

Steunabonnement: 75 of 100 of ... Euro / jaar

Abonnement te betalen op BE13-4253-1567-1139 - BIC: KREDBEBB

van vzw Mediadoc, Broux 73, 4830 Limbourg www.mediadoc.be - www.degroenebelg.be

De Groene Belg is een onafhankelijke uitgave van vzw Mediadoc. Voor alle correspondentie:
mediadoc.diva@skynet.be